

Bib-Hist

Medlemsblad for
Dansk Bibliotekshistorisk Selskab

3. Årgang
2005

Nummer 9

Sammen med dette nr. af Bib-Hist udsendes Selskabets publikation

Bibliotekshistorie, nr. 7

til alle medlemmer af Dansk Bibliotekshistorisk Selskab.

Endnu engang er det lykkedes at få mange spændende bidrag til belysning af bibliotekshistorien, og alle ønskes en rigtig god læselyst.

-----o-----

Dagen i går er historie i morgen – og nogen gange opleves historien i ryk.

Det vil også ske i de kommende år, hvor – i princippet – alle kommuner nedlægges og nye opstår. Og dermed vil mange folkebiblioteker gå over i en ny æra – som en større enhed eller som del af en stor enhed.

Strukturreformen flytter grænser og opgaver, og måder at løse opgaverne på – også for bibliotekerne.

Bib-Hist vil i den kommende tid søge at følge – og evt. videregive informationer om – denne del af den bibliotekshistoriske samtidshistorie.

Foreløbig vil dette nr. af Bib-Hist indeholde referat fra Selskabets generalforsamling, onsdag 11. maj i Biblioteksstyrelsen, med beretning og regnskab og referat af det faglige indlæg.

Og – *som særlig information* – er der *tilbud om studietur til Oxford*, med mulighed for besøg i Bodleian Library, Christ Church, Blackwell's mv.

Mere herom inde i bladet.

Studietur til Oxford: onsdag 28. – fredag 30. september 2005

Dansk Bibliotekshistorisk Selskab inviterer - i samarbejde med Danmarks Forskningsbiblioteksforening - på denne spændende tur med flg. program:

28. september

Afgang Kastrup Lufthavn: kl. 06.55.

Ankomst Heathrow Airport: kl. 07.50

Derefter bus til Oxford med ankomst mellem 10 og 11.

Rundvisning på Bodleian Library fra 11.00 - 12.30

Frokost 12.30-14.00

Rundvisning på Radcliffe Science Library 14.00-15.30

Check-in på Linton Lodge Hotel

Middag kl. 19.00

29. september

Besøg hos Blackwells Publishing kl.10.00 - 12.00

Med en introduktion til firmaets historie og et indblik i fremtidens forlagsvirksomhed

Frokost: 12.00 - 14.00

”Behind the Scenes” Christ Church Tour 14.00 - 16.00

Inkl. besøg på kollegiets bibliotek

På egen hånd 16.00 - 18.00

Evensong, Christ Church Cathedral 18.00 - 19.00

Middag kl.19.30

30. september

Besøg på Ashmolean Museum kl.10.00 - 12.00

Frokost kl. 12.00 - 13.00

Oxford på egen hånd kl. 13.00 - 17.00

Bus til Heathrow Airport cirka kl.17.00

Afgang Heathrow Airport : kl. 20.05

Ankomst Kastrup Lufthavn: kl. 22.55

Pris : 5.500 kr.

Prisen er inkl. flyrejse, hotel med morgenmad, alle måltider (excl. drikkevarer) og entréudgifter.

Tilmelding til Andrew Cranfield på jahcranfield@hotmail.com

senest den 30. juni 2005

Generalforsamlingen 2005

Blev holdt onsdag 11. maj i Biblioteksstyrelsens lokaler i Nyhavn, og efter generalforsamlingen holdt direktør Jens Thorhauge et spændende indlæg om forløbet op til bibliotekslovens vedtagelse og ikrafttræden 2000 - nedenfor kort refereret af Andrew Cranfield.

Mellem UBIS og loven

Direktør Jens Thorhauge, Biblioteksstyrelsen, holdt et meget indsigtfuldt og perspektivrigt indlæg om tilblivelsen af biblioteksloven fra 2000.

Han startede med at beskrive forudsætningerne for arbejdet i UBIS- udvalget og informationsteknologiens udvikling, herunder ikke mindst udbredelsen af Internettet, som op gennem 90'erne lagde grundstenen til en ny og radikal anderledes tolkning af biblioteksbegrebet.

Endvidere skulle man se på bibliotekerne i lokalsamfundet og nye betalingsordninger.

Da udvalget var færdig med sit arbejde i 1997 stod en ting lysende klart: at "gratisprincippet" var under angreb. Ikke så meget et udtryk for ideologi men mere et udtryk for pragmatisme og realitetssans. Hvis man skulle have den ligestilling af medierne og adgang til forskellige elektroniske ressourcer, som var en forudsætning for at revitalisere biblioteksvæsenet, så ville det nok blive biblioteksvæsenet, som selv skulle betale den endelig regning.

Men det blev som bekendt et Både-og.

Gratisprincippet er fastholdt, men på den anden side har vi erkendt, at det stort set er folkebibliotekerne selv, som har måttet betale udgifterne. De famøse bloktilskud endte ikke i nævneværdig grad i bibliotekernes budgetter, men gik til at løse andre kommunale opgaver.

Der er skrevet og ment meget om de manglende bloktilskud, og der skal ikke tages stilling til dette ømtålelige emne i disse linier.

Hvordan skulle bibliotekerne så være med til at betale for festen?

Blandt andet med muligheden for at tage betaling for nye ydelser såsom undervisning, informationsovervågning, erhvervsinformation osv. Her måtte Thorhauge dog erkende, at dette initiativ ikke har været nogen succes - set ud fra et overordnet synspunkt. Volumen har ikke været stor nok og indtjeningsmulighederne for beskedne.

Nej, de store penge kommer fra de forhøjede bødetakster, som har været den største egenfinansieringskilde (selvom det vistnok hedder gebyr), og har været med til at betale en del af udgifterne.

Helt centralt i lovgivningen og i lovens ånd har været etablering af bibliotek.dk, som jo både udnytter den nye teknologi, samtidig med at der åbnes op for bibliotekernes samlinger for hele befolkningen på en måde, som man kun kunne drømme om for ti år siden. Bibliotekarens hemmelige værktøj DANBIB er blevet allemands eje.

Endvidere blev CB-reformen (Thorhauge erkendte åbent at der ikke var enighed mellem BS og Kulturministeriet om den vedtagne struktur) også et vigtigt resultat af loven, og skal også ses i perspektivet af introduktionen af nye teknologier i biblioteksvæsenet.

Jens Thorhauge gjorde opmærksom på, at den kommende kommunalreform efter al sandsynlighed vil nødvendiggøre en ny opgavefordeling blandt centralbibliotekerne.

Til spørgsmålet om hvor længe loven kommer til at holde mente direktøren, at den kunne holde i et pænt stykke tid, og at evalueringen af biblioteksloven fra 2004 konkluderede, at der ikke er brug for gennemgribende justeringer på nuværende tidspunkt.

Thorhauge sluttede af med kort at omtale det kommende bofællesskab med Kulturarvsstyrelsen og Kunststyrelsen, som på længere sigt kan give en synergieffekt mellem forskellige kulturformidlingsinstitutioner. Måske endda under samme ledelse på et tidspunkt ude i fremtiden.

Et spændende og oplysende indlæg fra den mand som vel har været tættere end nogen anden på opgaven med udarbejdelse og implementering af Lov om Biblioteksvirksomhed, 2000.

Andrew Cranfield

Beretning 2004-2005
Ved Selskabets formand, Ole Harbo

Beretningen omfatter perioden fra og med generalforsamlingen d. 28. april 2004 til generalforsamlingen d.11. maj 2005, som er den 23. efter den stiftende generalforsamling i april 1982.

Publikationsvirksomhed

Selskabets medlemsblad **Bib-Hist** udkommer nu med 4 numre om året, således som det var planen fra begyndelsen i 2003. Numrene 4 og 5 var med Johannes Balslev som ansvarshavende og med Bente Kaspersen og Andrew Cranfield i redaktionen; nr. 6, 7 og 8 er med Bente Kaspersen som ansvarshavende og med Laura Skouvig og Andrew Cranfield i redaktionen.

Jeg vil gerne her opfordre medlemmerne til at sende bidrag til bladet.

www.bibliotekshistoriskselskab.dk

Hjemmesiden er i funktion. Den vedligeholdes af Jakob Poulsen, Centralbiblioteket i Slagelse. Her kan man læse om kommende arrangementer, se de seneste numre af **Bib-Hist** samt beretningerne fra selskabet. Også indholdsfortegnelserne til **Bibliotekshistorie** findes der, tillige med adresser på bestyrelsesmedlemmerne og links til bibliotekshistoriske hjemmesider i ind- og udland.

Bibliotekshistorie nr. 7 under redaktion af Steen Bille Larsen, Jørgen Svane-Mikkelsen og undertegnede vil blive trykt umiddelbart efter pinse og udsendt til medlemmerne. Vi er dermed tæt på en 2-årig udgivelsesfrekvens.

Redaktionen arbejder på nr. 8, og der foreligger allerede et par gode bidrag.

Vi har i redaktionen haft den glæde, at vore russiske kolleger har bedt om at måtte oversætte og bringe to artikler om besættelsestiden fra **Bibliotekshistorie** nr. 6, og det har de selvsagt fået lov til.

Møder og arrangementer

Det faglige indslag i forbindelse med generalforsamlingen på Botanisk Centralbibliotek d. 28. april 2004 var et spændende foredrag af bibliotekets veloplagte leder lektor Peter Wagner om bibliotekets start 1757-1770 og dets daværende leder G. Oeder, ligesom eksemplarer fra de ældste samlinger blev fremvist.

Selskabets sommerudflugt grundlovsdag d. 5. juni gik til Corselitze og 28 deltog i arrangementet, der omfattede foredrag ved formanden for Det Classenske Fideikommis, Hans Kardel og bibliotekskonsulent Torsten Schlichtkrull, DNLB og der var rundvisning i bygninger samt en rundtur på godsets område. Der var tale om et meget vellykket arrangement.

Den 22. september var der besøg på Marinens Bibliotek på Holmen. Bibliotekets kyndige leder Preben Groth fortalte om bibliotekets udvikling og viste først rundt i samlingerne og senere på en lille rundtur på Holmen, der bl.a. omfattede Søofficersskolen og den gamle mastekran.

Et veltilrettelagt arrangement, hvor der netop blev saluteret fra batteriet Sixtus og Rigets Flag taget ned, da vi ca. 20 deltagere passerede.

Julemødet 1. december var i Det Arnamagnæanske Institut på Københavns Universitet på Amager. Instituttets leder Peter Springborg viste lokalerne og fortalte om samlingen og dens historie samt fremviste nogle af klenodierne, mens konservator Mette Jakobsen fortalte om værkstedsarbejdet med manuskripter og indbindingerne. Et meget udbytterigt arrangement for de 25 deltagere.

Det første møde i 2005 var d. 7. februar på Rigsarkivet med rundvisning i arkiverne samt indlæg af arkivar Kristian Ring om arkivvæsenet i almindelighed og styrelsesmedlem Laura Skouvig om arkivalier fra Bogsamlingskomiteen, som hun har arbejdet med i forbindelse med sin ph.d.-afhandling og endelig viste bibliotekar Peter Marstrand Christiansen arkivets bibliotek for de ca. 30 deltagere.

Endelig var selskabets medlemmer indbudt til Institut for Biblioteksudviklings arrangement på Danmarks Biblioteksskole d. 16. december 2004 i anledning af 150 året for Andreas Schack Steenbergs fødsel. Der var foredrag om forskellige sider af Steenbergs virke ved Ole Harbo, Jørgen Svane-Mikkelsen, Martin Dyrbye og Laura Skouvig; mens Biblioteksstyrelsens direktør Jens Thorhaug afsluttede med at vurdere arven efter Steenberg og bibliotekerne i nutiden.

Medlemstal og kontingent

Selskabet har i alt 211 medlemmer, hvoraf 160 er personlige og 51 institutionsmedlemmer. Det er 4 flere end ved sidste generalforsamling. Bestyrelsen udnævnte på generalforsamlingen d. 28.04.04 Jørgen Svane-Mikkelsen til æresmedlem nr. 2. Nr. 1 er Palle Birkelund.

Generalforsamlingen vedtog uændret kontingent for 2005: Institutioner 300 kr., personlige medlemmer 150 kr. og pensionister, studerende og ledige 100 kr.

Bestyrelsen

Genvalgt som bestyrelsesmedlemmer blev Steen Bille Larsen, Susanne Bøggild og Bente Kaspersen, mens Laura Skouvig nyvalgtes.

Som suppleanter valgtes Mette Stockmarr og Søren Carlsen, som revisor Inger Mathiesen og Inge Selfort samt som revisorsuppleant Ellen W. Bertelsen.

Efterfølgende konstituerede bestyrelsen sig således:

Formand: Ole Harbo, næstformand: Bente Kaspersen, kasserer: Johs. Balslev, sekretær: Susanne Bøggild, øvrige medlemmer: Steen Bille Larsen, Andrew Cranfield og Laura Skouvig.

Planer for fremtiden

Det faglige indslag efter generalforsamlingen er direktør Jens Thorhauges foredrag, Mellem UBIS og lov, om hvad der skete i den lovforberedende fase op til biblioteksloven af 2000.

Til september planlægges en studietur til Oxford, hvor også DF-medlemmer kan deltage. Det er Andrew Cranfield, der tilrettelægger.

Derudover var det planen at besøge DRs diskotek i efteråret; men dette har måttet udsættes pga. vanskelige forhold der. Vi arbejder på et alternativt arrangement.

Julemødet er planlagt til at finde sted på Det Kongelige Bibliotek, hvor direktør Erland Kolding Nielsen vil tale om Store bogtyverier i biblioteker i flere lande.

Vi er også i gang med forberedelser til 2006, men kan endnu ikke sige noget konkret.

Generalforsamlingen 2005: kort referat

Der deltog ca. 20 medlemmer og Jens Thorhauge bød velkommen til Biblioteksstyrelsens lokaler.

Til dirigent valgtes Aase Lindahl, Syddansk Universitetsbibliotek, Odense. Hun konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indvarslet og beslutningsdygtig.

Formanden aflagde beretning. Godkendt uden afstemning.

Kassereren forelagde regnskabet for 2004. Ingen bemærkninger til redegørelsen, og regnskabet blev godkendt uden afstemning.

Planer for det kommende år:

Ud over formandens orienteringer gav Andrew Cranfield en foreløbig orientering om studieturen til Oxford, 28. - 30. september 2005.

Programmet er uddybet i dette nr. af Bib-Hist.

Budget for 2006 blev forelagt af kassereren, der også indstillede uændret kontingent. Det blev vedtaget: personlige medlemmer kr. 150, pensionister, studerende og ledige kr. 100, institutioner kr. 300.

Der var ikke indkommet forslag til behandling.

Valg af styrelsesmedlemmer, suppleanter, revisorer og revisorsuppleant

Styrelsesmedlemmer: På valg var Johannes Balslev, Andrew Cranfield og Ole Harbo. Alle tre genvalgtes

Som suppleanter valgtes Søren Carlsen og Mette Stockmarr.

Som revisorer valgtes Inger Mathiesen og Inge Selfort.
Til revisorsuppleant valgtes Ellen W. Bertelsen.

Formanden takkede dirigenten for myndig ledelse af generalforsamlingen, der begyndte kl. 17 og sluttede kl. 17.45.

Herefter var Biblioteksstyrelsen vært ved et traktement med vin og sandwiches.

P.gr.a. pladsmangel vil Selskabets regnskab for 2004 først blive bragt i et følgende nummer af Bib-Hist.

ISSN 1603-1113

BIB-HIST er udgivet af Dansk Bibliotekshistorisk Selskab.

Dette nummer er redigeret af Bente Kaspersen (ansv.), Laura Skouvig og Andrew Cranfield.

Afleveret til tryk, uge 22, 2005.

Abonnement opnås ved medlemskab af foreningen.

Indmeldelse sker til Johannes Balslev,

Gartnerparken 22, 4654 Fakse Ladeplads (E-mail: balslev@fakse-ldp.dk).

Medlemskab koster for institutioner: 300 kr., for personlige medlemmer: 150 kr.
(pensionister, studerende og ledige dog 100 kr.)

Selskabets hjemmeside: www.bibliotekshistoriskselskab.dk